

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 348/2013-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti T., a. s., P., zastúpenej advokátkou JUDr. K. Č., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 Cob 315/2012 z 19. decembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti T., a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. apríla 2013 doručená sťažnosť spoločnosti T., a. s. (ďalej aj „sťažovateľka“), v ktorej namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci

bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Cob 315/2012 z 19. decembra 2012, ktorým krajský súd zrušil uznesenie Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 Cb 4/2012 zo 6. júna 2012, ktorým bolo konanie proti sťažovateľke ako žalovanému v 2. rade zastavené.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že žalobca sa žalobou na okresnom súde domáhal proti žalovanému v 1. rade a sťažovateľke zaplatacia spoločne a nerozdielne sumy 31 250 000 Kč s príslušenstvom „z titulu zodpovednosti žalovaného v 1. rade za vymožitelnosť údajne postúpenej pohľadávky s odkazom na ust. § 527 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ako sa uvádza v žalobe) do výšky údajne prijatej odmeny za postúpenie (ponechávame na tomto mieste bokom, že takýto nárok je uplatňovaný v zjavnom rozpore s príslušnou zmluvou o postúpení pohľadávky... Voči sťažovateľovi sa žalobca navyše samostatne domáha zaplatacia čiastky 3.212.750.000,- Kč z titulu údajných pohľadávok na zaplatacia zmluvných odmien vyplývajúcich zo zmlúv údajne uzatvorených medzi spoločnosťou R., a. s., a sťažovateľom...“.

3. Sťažovateľka v sťažnosti ďalej poukazuje na to, že «... hneď v prvom vyjadrení k žalobe (okrem kategorického odmietnutia existencie či dôvodnosti žalobcom uplatnenej pohľadávky) vzniesol námietku nedostatku právomoci súdov Slovenskej republiky a navrhol konanie v súlade s ust. § 104 OSP zastaviť. Medzi stranami nie je sporné, že právomoc súdov na rozhodnutie v tejto veci je potrebné určiť podľa Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 o príslušnosti a uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach („Nariadenie Brusel I“). Žalobca sa účelovo odvoláva na čl. 6 ods. 1 Nariadenia Brusel I, ktoré však v posudzovanom prípade, kedy žalobca umelo a neoprávnene spojuje obidva údajné nároky do jednej žaloby iba v snahe odňať prejednanie fiktívneho nároku uplatňovaného voči sťažovateľovi českým súdom, nemožno aplikovať – čo sťažovateľ veľmi podrobne odôvodnil (i s odkazom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie) v priebehu konania pred súdom prvého stupňa (a následne i v odvolacom konaní).».

4. Okresný súd uznesením sp. zn. 10 Cb 4/2012 zo 6. júna 2012 zastavil proti sťažovateľke súdne konanie s poukazom na nedostatok právomoci všeobecných súdov Slovenskej republiky. Na základe odvolania žalobcu krajský súd uznesením sp. zn. 1 Cob 315/2012 z 19. decembra 2012 zrušil uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. Sťažovateľka vytyka napadnutému uzneseniu krajského súdu, že „... z *neho nie je možné preskúmateľným spôsobom určiť, na základe akých skutkových okolností prípadu a na základe akých právnych argumentov porušovateľ dospel k svojmu záveru o splnení podmienok pre aplikáciu článku 6 ods. 1 Nariadenie Brusel I*“.

6. Sťažovateľka je toho názoru, že nie je možné v predmetnej veci aplikovať čl. 6 ods. 1 „*Nariadenia Brusel I*“ z dôvodu, že nárok uplatňovaný proti žalovanému v 1. rade je nárokom ručiteľským a nárok uplatňovaný proti sťažovateľke je nárokom dlžníka a veriteľa. Sťažovateľka je preto toho názoru, že predpokladom na to, aby sa žalobca mohol riadne domáhať svojich práv voči žalovanému v 1. rade ako ručiteľovi, bol povinný realizovať všetky právne úkony potrebné na uplatnenie pohľadávky najprv proti sťažovateľke ako dlžníkovi, a to vrátane uplatnenia pohľadávky na jej príslušnom súde. Sťažovateľka zdôraznila, že je vylúčené, aby sa žalobca v predmetnom konaní domáhal proti žalovanému v 1. rade aj sťažovateľke úhrady svojej pohľadávky formou spoločne a nerozdielne s poukazom na neexistenciu žiadneho všeobecne záväzného právneho predpisu ani dohody zmluvných strán upravujúcej takýto postup.

7. Sťažovateľka ďalej poukázala na to, že „*vytykané nedostatky však zároveň predstavujú dovolacie dôvody, a preto sťažovateľ podal dňa 13. marca 2013 na príslušnom súde dovolanie proti napadnutému uzneseniu...*“, o ktorom ku dňu podania sťažnosti nebolo rozhodnuté.

8. Z už uvedených dôvodov sťažovateľka v sťažnosti žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa T., a. s... na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave z 19. decembra 2012, sp. zn.: 1 Cob/315/2012-210 porušené bolo.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 19. decembra 2012, sp. zn. 1 Cob/315/2012-210 sa v celom rozsahu zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie, aby v nej znovu konal a rozhodol.

Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľovi T., a. s., do 15 dní od doručenia tohto nálezu trovy konania na účet právnej zástupkyne JUDr. K. Č.“

II.

9. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

12. Sťažovateľka porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru videla predovšetkým v nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu, pričom poukázala na to, že krajský súd sa riadne a dôsledne nevysporiadal s dôvodmi zrušenia uznesenia súdu prvého stupňa a vrátenia veci, ako aj na to, že odôvodnenie rozhodnutia je arbitrárne a nepresvedčivé.

13. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje.

14. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré

v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

15. Zo sťažnosti vyplýva, že v danom prípade sťažovateľka akceptovala subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd tým, že podala vo svojej veci dovolanie ešte predtým, ako podala sťažnosť ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy z dôvodu, že „vytýkané nedostatky predstavujú dovolacie dôvody“. V okolnostiach daného prípadu sťažovateľka podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vytvorila stav, keď by o jej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne akceptovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľky predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľom využitý, ako predčasné.

16. Ústavný súd už v tejto súvislosti taktiež judikoval (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu s výnimkou prípadov, keď to konkrétne

okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľka v prípade podania dovolania podala zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj tiež rozsudok ESĽP z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

17. Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal sťažnosťou sťažovateľky pred rozhodnutím najvyššieho súdu o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov. V prípade, že by ústavný súd čakal na rozhodnutie dovolacieho súdu, mohlo by to viesť jednak k predĺženiu konania o sťažnosti a navádzalo by to potenciálnych sťažovateľov k obdobnému postupu, aký zvolila v okolnostiach daného prípadu sťažovateľka, t. j. k paralelnému podávaniu sťažností ústavnému súdu zároveň s podaním dovolania, čo vzhľadom na už uvedené nie je opodstatnené.

18. Z týchto dôvodov sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

19. Z dôvodu odmietnutia sťažnosti sa ústavný súd nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľkou uvádzaných v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2013